

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

בבא קמא מז

עניין: כי ניים ושכיב רב

חות יאיר סי' קנב

נקוט מיהא דאיש אלהים קודש קדשים היה, לכן יגורתי לומר עליו כי באמת שלא כהוגן דיבר ולכן שקלא למטרפסיה, באשר בכמה דוכתי אמר רב ששת עליו כד ניים ושכיב אמה רב להא שמעתתא כמבואר במסכת יבמות דף כ"ד ע"ב ודף ק"ט ע"ב ובבבא קמא דף מ"ז ע"ב ודף ס"ה ע"א ודף ס"ז ע"ב ונדה דף ס' ע"א ובכורות דף כ"ג ע"ב. מכל מקום האמת יעשה דרכו, כי מאמר כד ניים ושכיב אינו לגנאי רק שבח גדול ומופלג, שלפי מעלתו ומדרגתו של רב אי אפשר לומר עליו שטעה בטעות כזה אם לא שאמרו כד ניים ושכיב. ולא אמר 'כד שכיב וניים' כמו שכתבו התוספות בפרק ערבי פסחים [פסחים ק"ט: ד"ה אמר] שיש תרי גוונא תנומה אחד בתחלת השינה ואחת בסופו, והנה זו שבסופה אע"פ שיטעה במאמרו מאחר שמתעורר והולך מרגיש אחר כך בטעותו וחוזר בו, משא"כ בדניים ואחר כך שכיב.

פי' דברי רב ששת 'כי ניים ושכיב רב אמר' להאי שמעתתא'

קטז. בש"ס יבמות (כד, ב), וכן עוד שם בכמה דוכתי (צא, א; קפ, ב), ובבבא קמא (מז, ב), וכן עוד בכמה מקומות בש"ס (בכורות כג, ב, נדה ס, א), **דאמר רב ששת, כד נאים ושכיב רב אמר להאי שמעתתא.** וכתב בשו"ת חות יאיר (סימן קנב), שלא לגנאי (ח"ו) אמר זאת רב ששת (תלמידו¹) על רב, רק שבח גדול, שלפי מדרגתו אי אפשר שטעה בזה אם לא שאמרו כד ניים וכו', עיין שם. ועדיין צריך תבלין כמוכח.

היה לרב טעם ויש לפרש, על פי דברי הרמ"ע מפאנו הנודעים בכנפי

יונה (חיד, סימן יג) ובמאמרו שכרי לוחות (ד"ה ב"ר), כי כל מקום שאמרו 'שתיק רב' שהוא רבי אבא תלמידו של רבי שמעון בר יוחאי, היה לו להשיב טעמו על דרך הסוד, רק שלא רצה לפרסמו בנגלה, על כן שתיק, עיין שם – (ועיין בסדר הדורות ערך (רב אבא)

הקדמת האמרי בינה – סוף הערה ו'

דברי אלהים חיים]. וכתב הרמ"ע דמה דשתיק הוא שע"פ הפנימיות היה רב קולע אל השערה, ורב הוא ר' אבא תלמיד הגדול מתלמידי רשב"י, מבעלי פנימיות וסודות התורה ולא רצה לגלות, ואני בעניי הבנתי בזה אשר כמה פעמים מצינו שרב ששת אמר על רב כי ניים ושכיב אמר רב להא שמעתא, והחות יאיר שם חרה לו על מליצה הזאת באי כבוד, וי"ל שרב ששת ידע כי כל דברי רב היו בפלם שקל הקדש לומר ע"פ פנימיות התורה גם הנגלות, וידוע מ"ש האר"י ז"ל שענין השינה ברא הקב"ה שיצא ממנו נשמתו ומונה רק קיסמא דחיותא אז ישיג האדם רזין עילאין אשר אי אפשר לו להשיג בעוד נשמתו כלואה כולה בגופו, ורב ששת השכיל לרבר ואמר אחרי שאין לו הבנה בזה בלי ספק כי ניים ושכיב רב ואז השיג דברים אשר אין ביכולת להשיג כשהוא נעור ונשמתו בגופו, ואדרבא זה היה כבודו של רב כי שאיו ושכלו עלה ברוממות השגות אשר נעלה הוא להשיג ולהבין בעוד נשמתו היא בעב הענן מעוטף בגופה לא ח"ו לזלול בכבודו.

דברי תורה – רבי חיים אלעזר שפירא

ממונקאטש – מהדורה רביעאה

[אבא אריכאן בזה]. וכבר ביארנו בזה בעזר ה' יתברך במאמרינו לסוכות בשער **יששכר** (מאמר סוכת שלום, אות ז), ועוד בכמה דוכתי ש"ס – **ועיין בדברי תורה** (מהדורא תנינא, אות ס) לענין רב בזה.

מעשה עם האר"זל שישו ונילו לו חין ושכחוי"ש, וכמובא בשם הגדולים להחיד"א ז"ל (מערכת גדולים, ערך האר"י, מערכת ג, אות שלב), כי פעם אחת בא אחד מחברי תלמידיו לבית האר"זל ביום השבת, ומצאו ישן, ורחושי מרחשן שפוותיה, ועמד שם לראות אם יבין איזה דבר, ונתעורר האר"זל, ואמר לו, כי עתה קיבלה נשמתו רזין עילאין שצריכים כמה שנים לאומרם, ובעבור כבודו נתעוררתי ושרי ליה מאריה, עד כאן תורף דבריו הקדושים, והדברים עתיקין. ולפי זה, נתגלה לו לקדוש ה' בעת שינתו יותר דברים עילאין שכיבשן עתיק יומין מבעת הקיצתו, שצריך כמה שנים לאומרן, ובעת שינתו השיגן ואמרן בשעה אחת.

ולפי זה יובן מה שאמר רב ששת (דייקא בכל פעם לשון זה, שהוא היה תלמידו, והכיר גודל ערך רבו בקדושה עליונה ובסודות התורה שנתגלו לו מן השמים כראוי לתלמידו רבי שמעון בר יוחאי, ובפרט רב הוא רבי אבא שכתב הזוהר הקדוש וכנזכר) **כד ניים ושכיב רב אמר להאי שמעתתא** (שהיא עמוקה כל כך ברום שמו גבוהים, עד כי גם רב בגודל ערכו לא יכול להשיגה מן השמים בהקיץ, רק בעת שינתו כנזכר מהאר"זל, אם כן מכל שכן שלא אוכל להבינה ולתריץ הקושיא אשר עליה בנגלה) ש"ס. והמבין יבין, וישמע חכם ויוסף לקח:

SPONSORED LZ"N
AHARON BEN YAAKOV SHALOM • LEAH BAS YITZHAK

